

13 - Interview WSNP Periodiek met Annemieke Bosma

Liselotte Maas*

Annemieke, je werkt inmiddels al ruim 10 jaar als bewindvoerder Wsnp. Hoe ben je in de wereld van de schuldsanering terecht gekomen?

Ik heb twee jaar Rechten gestudeerd, erg interessant maar mij te theoretisch. Daarna ben ik HEAO Bedrijfseconomie gaan studeren. Na een paar jaar werkervaring bij Aegon en Post-NL zag ik een vacature bij Bureau Benedictus als Bewindvoerder Wsnp. Dat leek me wel wat.

Een goede zet, want je viert nu je 12,5 jarig jubileum als bewindvoerder Wsnp?

Ja, inderdaad, gelukkig werd ik destijds aangenomen, terwijl ik geen Fries spreek. Dat was nog wel even een dingetje. Maar mijn achtergrond met een combinatie van Rechten en Bedrijfseconomie is ideaal gebleken. Ik kan met wetteksten en jurisprudentie goed uit de voeten. Zeker bij ondernemers die we veel bijstaan, is het daarnaast ook belangrijk om verstand te hebben van boekhouding en belastingen.

En wat geeft je dan zoveel voldoening in je werk?

Dat is eigenlijk wel het praktisch toepassen van het recht. Een wet lijkt natuurlijk heel zwart-wit, maar is ook heel erg een kwestie van

interpretatie. Ik vind het mooi om wetten en jurisprudentie te gebruiken zoals het mij op dat moment uitkomt. Ooit wilde ik graag advocaat worden, maar uiteindelijk ben ik toch heel praktijkgericht en past dit werk me beter.

Wat kun je je nog herinneren van de opleiding voor bewindvoerders bij OSR?

Die was goed te doen, zeker met mijn vooropleiding. Ik vond het een mooie en volledige opleiding, best pittig ook. Eigenlijk vind ik het een aanrader voor iedereen die werkt in de schuldhulpverlening, in het minnelijke zou het wat mij betreft ook verplicht mogen zijn. Als bewindvoerder Wsnp ken je de Faillissementswet goed, je weet wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. Ook weet je precies hoe de voorlopige voorzieningen en dwangakkoorden geregeld zijn.

Even over die Msnp, daar heb jij niet zoveel mee, toch?

Als kantoor doen we ook veel Msnp-zaken. Bij eenvoudige schuldenproblematiek werkt dat best oké, maar het wordt vaak al snel ingewikkeld. Je mist dan echt de waarborgen van een wettelijk traject en de toezichthoudende rechter-commissaris hierbij. Daarnaast geeft de Wsnp als enige kans op een echt schone lei voor schuldenaren en levert het meer op voor schuldeisers. Al zijn de meningen over dat laatste verdeeld. We hebben het hier op kantoor onlangs uitgezocht en dan blijkt dat van de Wsnp's die in 2019 zijn geëindigd in het minnelijk traject gemiddeld 9% was aangeboden aan schuldeisers en wij in het wettelijk traject uiteindelijk 23% hebben uitbetaald.

Dat is interessant, hoe verklaar je dat grote verschil?

Het minnelijk aanbod is vaak gebaseerd op weinig spaarcapaciteit, terwijl er gedurende het wettelijk traject drie jaar een strenge sollicitatieplicht geldt. Ook komt uit de postblokkade nog wel eens een kapitaalverzekering of een vakantiewoning aan het licht. En we checken standaard de RDW en het Kadaster. Al die middelen en verplichtingen leveren uiteindelijk meer geld op voor de schuldeisers. Ik kan dan ook niet begrijpen dat schuldeisers instemmen met een minnelijk voorstel als er in het wettelijk traject een hogere uitdeling mogelijk is.

Dan nog iets. De NVVK. Jullie bieden minnelijke regelingen aan, maar zijn geen lid van de NVVK, waarom niet?

Ja, nog zoiets inderdaad. We zijn bewust geen lid van de NVVK. En dat krijgen we ook weleens terug van schuldeisers. Dan zeggen ze: "jullie zijn geen lid van de NVVK, dus jullie aanbod is te laag." Verder nergens op gebaseerd, dus dit soort tegenstemmers zijn met nader overleg of een dwangakkoord wel te overtuigen, maar het geeft wel aan hoe schuldeisers denken. We willen vrijheid in de manier van werken, vooral ook bij ondernemers. De regels en richtlijnen die de NVVK stelt beperken ons en wij staan daar ook niet achter. De 120-dagentermijn (of 6 maanden voor ondernemers) is gemiddeld veel te lang. We zijn misschien eigenwijs en menen dat wij zonder het stempel van de NVVK betere kwaliteit kunnen leveren.

En hoe doen jullie dat dan, zorgen voor goede kwaliteit?

We zijn heel erg gericht op kennisontwikkeling. Onze bewindvoerders Wsnp hebben veel onderling overleg, we hebben een enorme

kennisbank in huis, ook aan jurisprudentie. Met kennis kan je snelheid en kwaliteit leveren.

En wat is het leukste aan je dagelijkse werk?

Dat is de diversiteit, zowel in mensen als in problemen. Ik ben daarbij meer van de juridisch complexe zaken, verdiep me in verschillende rechtsgebieden zoals het arbeidsrecht en ondernemingsrecht, daar leer ik steeds weer van.

Sinds 2018 ben je directeur, hoe heeft dat je werk veranderd?

Ik ben nu veel meer bezig met het ondersteunen van collega's in complexe situaties en het delen van kennis. Over voldoening gesproken: ik merk dat dit me heel erg boeit.

En, waar ben je niet zo goed in?

In loslaten. Mijn sterke en mijn zwakke punt is mijn perfectionisme. Dat leidt ook wel eens tot nachtelijk gepieker.

De Wsnp loopt al jaren sterk terug. Annemieke, hoe kunnen we het tij keren?

Ja, dat is een belangrijk onderwerp. Hier wil ik graag landelijk en lokaal meer aandacht voor hebben. We zijn maar een kleine beroepsgroep. Je ziet dat beschermingsbewind en de NVVK een veel grotere lobby hebben. Ons eigen ministerie lijkt niet echt om te kijken naar de Wsnp, wel is er bij het Ministerie van SZW heel veel aandacht voor het sociale aspect op het gebied van schulden. Een van de weinig goede initiatieven hierin vind ik de aandacht voor vroegsignalering. Nu duurt het gemiddeld 5 jaar voordat mensen hulp zoeken. Heel goed als die drempel lager wordt. Tegelijk maak ik mij zorgen over het vervolg, want nu duren trajecten al vaak te lang en worden mensen onte-

recht bij de gemeente weggestuurd. Hoe zorgen er dan voor dat vroegsignalering echt gaat werken? Je moet mensen zodra ze zich aanmelden snel en adequaat helpen. Als ze weglopen, ben je ze kwijt.

En wat is dan volgens jou het grote voordeel van de Wsnp ten opzichte van het minnelijk traject?

De Wsnp werkt snel en effectief, geeft direct een stip op de horizon en alle betrokkenen weten waar ze aan toe zijn. Ook wordt daar de paritas creditorum gerespecteerd, in tegenstelling tot het minnelijk traject waar bijvoorbeeld boetes vooraf volledig worden betaald en er lokale afspraken zijn met de woningbouw.

Nou Annemieke, hoe schets jij dan jouw ideale wereld van schuldhulp?

Dat zie ik dan als volgt voor me:

- Ik wil de Wsnp direct openstellen, de voorwaarde eerst de Msnp te doorlopen laten we los. Het slagingspercentage gaat dan wellicht omlaag, maar je kunt het wel goed regelen. En er komt eerder rust voor mensen.

- Ik ben blij met het maatwerk dat de Rechtbank Noord-Nederland levert. Andere rechtbanken mogen wel wat meer praktisch zijn en het belang van een goede regeling voor schuldeisers meer voorop stellen dan bijvoorbeeld een perfect verzoekschrift. Mensen wat ruimhartiger toelaten tot de Wsnp, indien nodig met de stabiliteit van een beschermingsbewindvoerder of andere hulpverlening.

- Bij makkelijke zaken kun je kiezen voor een Msnp, voor meer complexe zaken heeft directe Wsnp de voorkeur. Het is vreemd dat een ondernemer in een week tijd zijn eigen faillissement kan aanvragen en je als particulier eerst veel obstakels moet overwinnen voor je een beroep op de Wsnp mag doen.

- Tenslotte wens ik dan ook dat de rechtbanken meer op 1 lijn komen zitten, dat is wel belangrijk.

Dat is een heldere visie. Wie is er nu aan zet om de eerste stap te zetten?

Wat mij betreft is het de overheid, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, want er is een wetswijziging nodig om dit mogelijk te maken. En dat vraagt meer samenwerking tussen de ministeries JenV en SZW

Een mooie oproep. Als laatste wil ik je vragen hoe je naar de nabije toekomst kijkt. Als straks na de Coronacrisis Nederland weer gaat draaien, zijn er ongetwijfeld heel veel mensen met schulden bijgekomen.

Ja, ik zie dat ons drukke tijden te wachten staan. Het is nu nog niet het moment, eerst moeten we zorgen dat we de crisis fysiek goed doorkomen. Daarna hoop ik dat we als schuldhulpverleners minnelijk en wettelijk mensen met maatwerk en kwaliteit zo snel mogelijk kunnen gaan helpen. Wat mij betreft komt er een noodwet met een kleine aanpassing van de Faillissementswet waarmee toelating tot de Wsnp wordt opengesteld zonder de verplichting tot een voorafgaand minnelijk traject.

** Liselotte Maas is werkzaam als projectmanager bij stichting CAV en daarnaast ontwikkelt zij online trainingen voor organisaties met De Online Schuldencoach.*